

## Ek-2: Yangın Güvenliğine İlişkin Teknik Önerilerimiz

- Araçların yangın güvenliğini düzenleyen en üst mevzuat, Birleşmiş Milletler Avrupa Ekonomik Komisyonu (UNECE) R10, R107 ve R118 regülasyonlarıdır. Bu mevzuatların ülkemize uyumlaştırılması 661/2009/AT, 25.01.2012/RG 28184, MARTOY Yönetmeliği ile düzenlenmektedir. Ancak bu önemli mevzuatın bir kısmı yönetmeliklerin usul ve esaslarını belirten tebliğler hazırlanmadığından, bir kısmı da uygulama tarihlerinin sürekli ertelenmesinden dolayı uygulanamamaktadır. **Gerekli tebliğler acilen çıkarılmalı ve uygulama tarihleri** daha fazla ertelenmemelidir.
- Araçların **periyodik bakımları**, en hafifinden en ağırına dek, araç üreticisinin belirlediği standartlara göre uzman, eğitilmiş-sertifikalandırılmış teknisyenler tarafından titizlikle yapılmalıdır. Sadece periyodik bakımları aksatmadan ve üreticilerin öngördüğü şekilde yapılan araçlar, kullanım ömürlerinin sonuna kadar, sorun çıkarmadan ve tehlike arz etmeden kullanılabilir. **Araç bakımları, araç üreticileri tarafından belgelendirilmiş teknik personel eliyle yetkili veya gerekli eğitimleri almış yetkili özel servislerce** yapılmalı ve takip edilebilir olmalıdır.
- Araçların **kaza onarımları dâhil tüm bakım ve onarımları** da araç üreticisinin standartlarına uyularak yapılmalı, üreticinin onarımını önermediği, aracın güvenliğini etkileyen parçalar kesinlikle onarılmamalı, yenisi ile değiştirilmelidir. Hiçbir şekilde **aracın tip onayını bozucu parça değişimi** yapılmamalıdır.
- Özellikle **hiçbir denetime tabi olmayan işletmelerde** yapılan, araçların elektrik sisteminde kısa devre ve devamında yangınlara neden olabilecek tadilatların önlenmesi ve sıkı denetlenmesi gerekmektedir.
- Yetkin olmayan servislerde, özellikle ağır motor bakımından sonra, Motor Odası Otomatik Yangın Algılama ve Alarm Sistemlerinin ve varsa **Motor Odası Otomatik Yangın Söndürme Sistemlerinin (OYSS)** devre dışı bırakılması önlenmelidir.
- **Katalitik Konvertör, Dizel Partikül Filtresi (DPF), Dizel Oksidasyon Katalitik Konvertörü (DOC), Seçmeli Katalitik Konvertör (SCR), NOX AdBlue Ünitesi ve EGR sistemlerinin** donanımsal ve/veya yazılımsal olarak iptal edilmesi denetlenmeli ve engellenmelidir. Özellikle ticari araçlarda yapılan bu iptaller sonucunda, DPF, SCR ünitelerinde temizlenerek dışarı atılamayan ve çok kolay alev alabilen emisyon atık maddeleri yangına sebep olmaktadır. Bu emisyon donanımlarının etrafa ısı yaymasını engelleyen ısı kalkanlarının yıpranmış ve yenilenmemiş olması da yangın çıkma riskini artırmaktadır.
- Özellikle Euro 6 motor emisyonuna sahip araçlarda çok önemli olan **“Enjektör Kodlama İşlemi”** yapılmamakta ve bunun sonucunda aşırı ısınan yakıt püskürtme sistemi yangın riskine çok açık hale getirmektedir. Günümüz araçlarında enjektör ve pompa çok yüksek basınç ve stres altında görev yapmaktadır; sökülüp takıldıktan sonra sızdırmaz olduğuna emin olacak prosedür ile toplanmalı ve detaylı kontrol yapılmalıdır.
- Euro 5 ve Euro 6 motor emisyonlu araçlarda egzoz emisyonunu yönetmek için kullanılan AdBlue sıvısını kullanmayı gereksiz hale getiren **AdBlue Emülatörü** gibi sistem manipülatörü cihazların kullanımı önlenmeli ve piyasada bu işi yapanlara ağır yaptırımlar uygulanmalıdır.
- Araçların soğutma sistemlerinde yapılan bakım işlemlerinde, ucuz olması sebebiyle yanıcı soğutma gazı kullanımına rastlanmaktadır. Soğutma sistemi kaynaklı yangınların önüne geçmek için **yanıcı soğutma gazı kullanımı** yasaklanmalı, bakım aşamalarında bu gazların kullanılıp kullanılmadığı denetimler ile kontrol edilmelidir.

- Yaygınlaşmakta olan lityum iyon pil kullanan **elektrikli araçlar**(NEV) ile ilgili BM tarafından bazı regülasyonlar(UN ECE R20, UN ECE R 100, EN ECE R38.3) yayımlanmıştır. AB’de lityum iyon pillerinin kullanım süreçleri ile ilgili yönetmelikler uygulanmaktadır. **Yangın güvenliği, park, şarj ve geri dönüşüm süreçlerini de kapsayarak bu uygulamalar ülkemizdeki mevzuata dâhil** edilmelidir.

- UN ECE R100.03 kapsamında **elektrikli araçlarda kullanılan lityum iyon batarya/REESS sistemlerine ilişkin öngörülen yangın güvenliği ve yangın algılama gerekleri** ülkemizde de eksiksiz olarak uygulanmalı; bu sistemlerin bulunmaması veya faal durumda olmaması araç muayenesinde ‘Ağır Kusur’ olarak değerlendirilmelidir.

- **Motor Odası Otomatik Yangın Algılama ve Söndürme Sistemini (MOOYASS) araçlara takma zorunluluğu** Karayolu Trafik Yönetmeliği 1 Sayılı Cetvel (araçlarda bulundurulması gereken teçhizat ile bunların niteliklerini gösteren cetvel) içinde yayımlanmalıdır.